

Tanja Čelebič

REGIONALNI PREGLED TOKA KAPITALA ZNANJA

Razmerje med izobraževanjem in ekonomskim razvojem

IZOBRAŽEVANJE KOT DEJAVNIK GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Izobraževanje je eden najpomembnejših dejavnikov gospodarskega razvoja, del ekonomskega sistema in trga delovne sile, zato nanj ne moremo nikoli gledati kot na popolnoma avtonomno funkcijo (Evaluation of ..., 1992). Izobraževanje uresničuje različne ekonomske cilje, kot so dvig izobrazbene ravni, povečanje vrednosti človeških virov, dvig produktivnosti (Vilič - Klenovšek, 1998). Za poindustrijsko družbo je značilno, da se pomen izobraževanja povečuje (Malačič, 1991). V industrijski proizvodnji sta bili do nedavna odločilni masa delovnih sredstev in masa delovne sile.

V poindustrijskih družbah pa je v ospredju pomen intenzivnih dejavnikov ekonomske rasti, med katere uvrščamo tudi znanje (Černecki, 1999). Tako postajajo večkratne kvalifikacije, prekvalifikacije in nenehno izobraževanje ter usposabljanje v procesu globalizacije in notranjih transformacijskih procesov v gospodarstvu nujnost (Mirčeva, 1999). Poleg tega je v Sloveniji glede na pomanjkanje drugih virov pomen znanja še toliko večji. Problem ni le v tem, da v zalogi in toku kapitala znanja zaostajamo za razvitimi državami (na primer za državami EU), ampak v velikih razlikah v zalogi in toku kapitala znanja v sami Sloveniji, to je med po-

sameznimi regijami. Regije se poleg tega srečujejo z različnimi problemi, zato je smiselno analizirati stanje v posameznih regijah. Pri tem moramo upoštevati določene značilnosti razmerja med izobraževanjem in regionalnim ekonomskim razvojem.

IZOBRAŽEVANJE IN REGIONALNI EKONOMSKI RAZVOJ

Pri analizi razmerja med izobraževanjem in regionalnim gospodarskim razvojem je treba upoštevati, da je vsak regionalni sistem samosvoja kombinacija ekonomskih in socialnih značilnosti ter značilnosti na področju izobraževanja in izobraženosti prebivalstva in zaposlenih (Regional Development ..., 1986). Razmerje med izobraževanjem in regionalnim ekonomskim razvojem lahko opredelimo kot vzročno-posledično razmerje. Izobraževanje vpliva na regionalni razvoj, regionalno okolje pa vpliva na strukturo in delovanje izobraževalnih institucij (Bevc, 1990).

Bevc ugotavlja, da je za izobraževanje značilno, da ima naložbene učinke (vpliv izobrazbe na produktivnost posameznika, zaslužek, gospodarsko rast, zaposlenost in porazdelitev dohodka v družbi), ki so zelo pomembni z vidika posameznika in družbe. Z naložbeno oziroma ekonomsko funkcijo izobraževanja se pojasnjujejo razlike v go-

Moč intelektualnega kapitala se zelo razlikuje po regijah.

Naložbena oziroma ekonomska funkcija izobraževanja daje izobraževanju ekonomski pomen. Koristi od izobrazbe delimo na:

- **zasebne** (z zviševanjem izobrazbene ravni se zvišujejo tudi osebni dohodki);
- **družbene** (delovna sila, ki je bolj izobražena, ima večji nacionalni output, omogoča večjo prilagodljivost tehnološkim spremembam in z večjo zaposlenostjo praviloma znižuje stroške za različne oblike socialne pomoči – Stanovnik, 1995).

spodarski rasti in razvitosti med državami ter regijami.

Na ravni držav in regij se kaže podobnost na področju gospodarske razvitosti in izobraževanja. Tudi pri analizi slovenskih statističnih regij se je pokazala podobnost med posameznimi kazalci s področja zaloge in toka kapitala izobrazbe ter ekonomskimi kazalci, na primer med bruto družbenim proizvodom na prebivalca in deležem prebivalstva z visoko izobrazbo, med bruto družbenim proizvodom na prebivalca in povprečnim številom let šolanja, med deležem zaposlenih z visoko izobrazbo in plačami na zaposlenega ...

ANALIZA ZALOGA TER TOKA KAPITALA ZNANJA IN NJUNE PODOBNOSTI Z EKONOMSKIM RAZVOJEM V ZASAVSKI, OSREDNJI SLOVENSKI IN POMURSKI REGIJI

V Sloveniji se v regijah v zvezi z zalogo ter toka kapitala znanja in njuno vlogo v regionalnem ekonomskem razvoju pojavljajo različni problemi, zato je treba analizirati posamezne regije. V nadaljevanju so prikazane razmere v osrednji slovenski, zasavski in pomurski regiji,¹ ki se med seboj razlikujejo po demografskih, ekonomskih značilnostih in izobraževanju.

ZASAVSKA REGIJA

Zasavska regija je regija v industrijskem zatonu. Velika industrijska podjetja, ki so bila značilna za Zasavje, so se težko prilagajala novim razmeram, ki so nastale po osamosvojitvi Slovenije. Naravne možnosti za kmetijstvo so slabe, storitvene dejavnosti pa slabo razvite. Njihov delež sicer postopoma narašča, vendar je njihova vloga v celotnem gospodarstvu šibka (Pečar, 1997, 53). Ob popisu prebivalstva leta 1991 sta bili skoraj dve tretjini prebivalstva zaposleni v sekundarnem sektorju, zaposlenost v drugih sektorjih pa je bila pod slovenskim povprečjem (Pečar, 1997, 53).

V zasavski regiji so opazni določeni problemi v zvezi s kapitalom znanja,² ki so povezani z gospodarskimi razmerami v regiji. V zasavski regiji je tok kapitala znanja³ (vpisni količnik, delež študentov ...) razmeroma velik, zaloga pa majhna. Stopnja izobraženosti prebivalstva je nizka. Regija se uvršča med regije z najkrajšim trajanjem šolanja prebivalstva in najnižjim deležem prebivalstva z visoko izobrazbo, po drugi strani pa je delež študentov v starostni skupini 20–24 let visok, visok pa je tudi delež migracij prebivalcev z visoko izobrazbo. Iz tega je razvidno, da o izobraževanju kot dejavniku regionalnega razvoja ne moremo govoriti. Regija ne omogoča zaposlovanja visoko izobraženim, zato za zdaj, glede na sedanjo gospodarsko strukturo, ni niti možnosti za to, da bi bila zaloga kapitala znanja (pri tem mislim predvsem na visoko izobražene) dejavnik regionalnega razvoja. Paradoks slabo razvitih regij se kaže v tem, da same visoko izobraženih kadrov ne potrebujejo in le-te izobražujejo za razvitejše regije. Manj razvite regije imajo tako še naprej vlogo priveska razvitejših in njihove surovinske ter deloma kadrovske baze. Izšolani kadri odhajajo tja, kjer so možnosti zaposlovanja in strokovnega razvoja večje (Hribernik, 1994). Morebitne in dejanske migracije v regiji zelo vplivajo na zmanjšanje dostopne zaloge kapitala znanja. Podobne raz-

Tabela: Stopnje izbranih kazalcev (glede na druge slovenske statistične regije) za zasavsko regijo

Ekonomski kazalci	Osrednja	Pomurska	Zasavska	Demografski kazalci in aktivnost prebivalstva
	slovenska regija	regija	regija	
	Stopnja	Stopnja	Stopnja	
Bruto družbena vrednost na zaposlenega, 1996	1	11	8	Delež brezposelnih pri delovno sposobnem prebivalstvu do 26 let, 1995
Bruto družbena vrednost na prebivalca, 1997	1	12	7	Delež brezposelnih s I. in II. stopnjo izobrazbe
Bruto osnova za dohodnino, 1996	1	12	5/6	Delež brezposelnih pri delovno sposobnem prebivalstvu do 26 let, 1995
Bruto družbeni proizvod na prebivalca, 1996	1	12	10	Delež brezposelnih s IV., V. in VI. stopnjo izobrazbe, 1995
				Delež brezposelnih s VI. in VII. stopnjo izobrazbe, 1995
				Delež aktivnega prebivalstva v primarnem sektorju
				Delež aktivnega prebivalstva v sekundarnem sektorju
				Delež aktivnega prebivalstva v terciarnem sektorju
				Delež aktivnega prebivalstva v kvartarnem sektorju
				Rast števila prebivalstva 1997/91

Vir: Po podatkih Urada Republike Slovenije za statistiko.

mere so značilne za Škotsko, kjer je človeški kapital najpomembnejše izvozno blago, posledica pa je emigracija izobražene delovne sile (Development of ..., 1995).

Iz uvoda je razvidno, da je zasavska regija regija s problematično strukturo gospodarstva v industrijskem zatonu. Po vsej verjetnosti bo prišlo do prestrukturiranja gospodarstva, s tem pa se bodo potrebe po izobraževanju povečale. Že zdaj se regija uvršča med regije z najvišjim deležem prekvalifikacij, usposabljanja za delo (gl. tabelo na strani 20 in 21).

Če bo regija začela razvijati dejavnosti, ki bodo zahtevale visoko izobraženo delovno silo, se bo verjetno delež migracij visoko izobraženih v druge regije (predvsem v osrednji slovenski) zmanjšal, vpliv kapitala znanja (pri tem imam v mislih predvsem visoko izobrazbo) na regionalni ekonomski razvoj pa povečal.

Možnosti zasavske regije na področju izobraževanja so:

- sodelovanje z različnimi institucijami Ev-

ropske unije in sodelovanje pri programih na regionalni ravni;

- oblikovati skupne razvojne programe za regijo;
- še naprej promovirati podjetništvo.

Evropski predlogi za regije, ki so v procesu industrijskega preoblikovanja na področju izobraževanja, so:

- usposabljanje in izobraževanje za ranljive skupine prebivalstva;
- usposabljanje, ki bo pripomoglo k poklicni reintegraciji;
- usposabljanje za ustanavljanje podjetij;
- usposabljanje za prilagajanje novim tehnologijam (Evaluation of ..., 1993).

Vidimo, da evropski predlogi za prenovo industrijskih območij v zatonu uvajajo vrsto ukrepov s področja izobraževanja, s katerimi bi spodbudili ekonomsko rast.

V Zasavju trenutno potekajo različni razvojni programi, ki jih financirajo strukturni skladi. Evropska unija iz strukturnih skladov sofinan-

Slabše razvite regije izvažajo intelektualni kapital v razvitejšo regije.

Osrednja slovenska regija Stopnja	Pomurska regija Stopnja	Zasavska regija Stopnja	Kazalci izobraževanja	Osrednja slovenska regija Stopnja	Pomurska regija Stopnja	Zasavska regija Stopnja
11	1	6	Izobrazbeni indeks, 1996	1	12	2
12	1	3	Povprečno število let šolanja 1991	1	8/9/10	7
1	12	6	Delež prebivalstva z visoko izobrazbo med prebivalstvom, 15+ 1991	1	12	10
1	12	10	Vpisni količnik, 1996	1	12	2
6	12	10				
11	1	12	Študenti na 1.000 prebivalcev, 1996	1	12	6/7
11	10	1	Študenti na starostno skupino 20-24 let, 1996	1	12	3
1	12	10	Delež zaposlenih z visoko izobrazbo, 1998	1	12	10
2	12	8/9	Podjetja, ki imajo organizirano izobraževanje zaposlenih, 1996	11	7	3
1	12	10	Prekvalifikacije po verficiranih programih, 1996	3	11/12	2
			Usposabljanje za delo, 1996	10	3/4	1
			Udeleženci strokovnega izpopolnjevanja 1996	12	1	6
			Stroški za izobraževanje, 1996	10	7	10

cira regionalne razvojne pobude. Programov je šest, eden od njih pa se nanaša tudi na izobraževanje. Program 6 (izobraževanje) je zelo pomemben za regijo, ki zaradi industrijskega zaostajanja izgublja izobrazbeno kritično maso, predvsem posameznike z visokošolsko izobrazbo. Z izobrazbenimi moduli, usmerjenimi predvsem v krepitev praktičnih podjetniških znanj (povezava s programom 1 – podjetništvo), in s posebnimi moduli, namenjenimi krepitvi znanj srednjega managementa, naj bi preusmerili migracijski tok znanja nazaj v Zasavje. S tem je povezan tudi koncept razvojno-inovativnega inkubatorja, pri čemer izobraževalna institucija izvaja pilotno fazo proizvodnje v regionalnem podjetniškem parku (Dimovski in drugi, 1998, str. 367, 368).

Za črpanje sredstev v okviru strukturnih skladov Evropske unije so določena posebna pravila, pa tudi merila za opredelitev območij, upravičenih do teh sredstev. Agenda 2000 je določila nova izhodišča strukturne politike Evropske unije. Njen cilj bo pospeševanje uravnoteženega razvoja, ustvarjanje novih delovnih mest na območju Unije in spodbujanje

izobraževanja za pridobitev kvalificirane, izobražene in usposobljene delovne sile (Pečar, 1998).

OSREDNJA SLOVENSKA REGIJA

V skupini regij, kamor uvrščamo osrednjo slovensko regijo, so gospodarsko razvitejše regije z obetavno gospodarsko strukturo in pretežno pozitivno ocenjenimi drugimi razvojnimi možnostmi (Pečar, 1997). Značilno je naraščanje števila delovno sposobnega prebivalstva, to pa je zaradi boljših zaposlitvenih možnosti tudi posledica priseljevanja iz drugih regij. Pečar ugotavlja, da je ekonomska moč gospodarstva te regije, izražena z višino bruto dodane vrednosti na prebivalca, največja v Sloveniji. Nadpovprečni so terciarni in kvartarni sektor in visoka izobrazbena struktura prebivalstva, kar je pomembna razvojna prednost regije.

Za osrednjo slovensko regijo je večina kazalcev zelo ugodnih. Večinoma se uvršča na prvo mesto. Povezava med izobraževanjem in regionalnim ekonomskim razvojem je

očitna. Ugodne ekonomske razmere v regiji privlačijo visoko izobraženo delovno silo, ta pa spodbuja ekonomski razvoj in povečuje konkurenčne sposobnosti regije. Medregionalne migracije so odvisne od usklajevanja ponudbe in povpraševanja po kadrih na regionalni ravni. Za samo regijo je sicer ugodno, da privlači visoko izobraženo delovno silo iz slabše razvitih regij, če pa to ocenjujemo z vidika uravnoveženega razvoja, vidimo, da se tako povečujejo regionalne razlike. Bevc meni, da so z vidika posameznih regij migracije lahko pomemben omejitveni dejavnik razvoja, zato so nezaželene (zlasti za regije z visoko stopnjo emigracije visoko izobraženih kadrov).

Primer osrednje slovenske regije dokazuje vzročno-posledično povezanost gospodarskega razvoja in zaloge kapitala znanja (Bevc, 1994). Povezanost med tokom kapitala znanja in ekonomskim razvojem je velika, največja med slovenskimi statističnimi regijami. Ta povezanost je večja od povezanosti med ekonomskim razvojem in nekaterimi kazalci toka kapitala znanja (gl. kazalce o izobraževanju zaposlenih).

Čeprav so razmere v osrednji slovenski regiji ugodne, bi z nekaterimi ukrepi lahko še pripomogli k boljši kakovosti in izkoristku človeških virov. Možnosti osrednje slovenske regije na področju izobraževanja so:

- učinkovitejša izraba človeškega kapitala in izobraževalne možnosti, ki jih regija ponuja;
- izboljšanje sodelovanja in koordinacije

Evropski predlogi na področju izobraževanja za regije, ki so bolj odprte navzven, so:

- usposabljanje na področju managementa,
- usposabljanje na področju novih tehnologij,
- učenje tujih jezikov,
- usposabljanje za pridobivanje informacij o trgu,
- široka ponudba usposabljanja (Evaluation of ..., 1993).

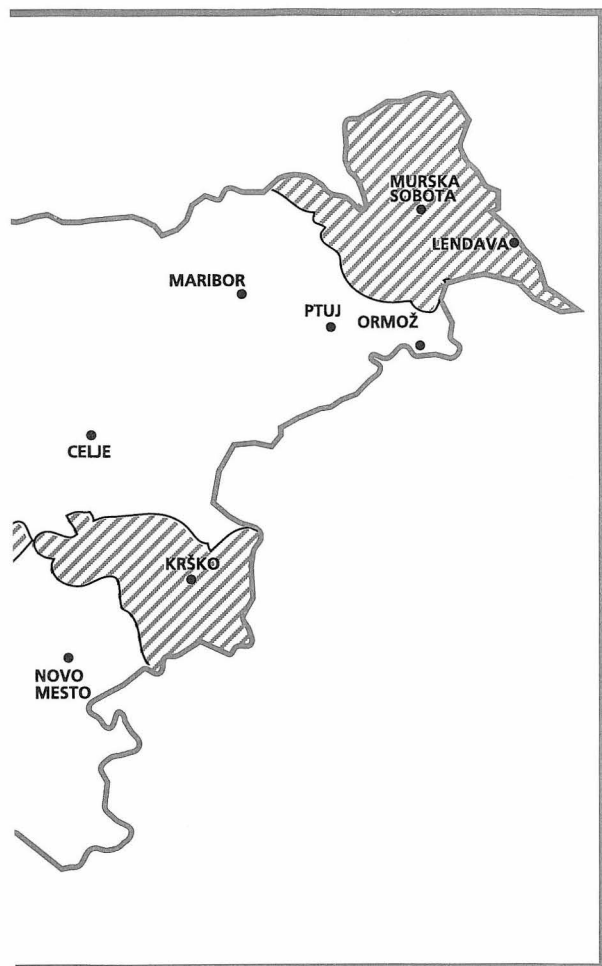

med različnimi razvojnimi programi in pobudami v regiji (Bevc, 1999)

- izboljšanje socialnega partnerstva na področju izobraževanja (Čelebič).

POMURSKA REGIJA

Po Pečarju uvrščamo pomursko regijo med slabše razvite regije z obetavno strukturo gospodarstva. Število prebivalstva se je v regiji v zadnjih desetletjih zmanjšalo. V tej regiji se je tudi najbolj zmanjšalo število mlajšega prebivalstva, indeks staranja pa je nadpovprečen. Goričko in območja ob slovensko-madžarski meji namreč že uvrščamo med območja s trajno depopulacijo. Skoraj 90 odstotkov

regije, kjer živi dve tretjini prebivalstva, ima status demografsko ogroženega območja. Gre za našo najbolj kmetijsko regijo. Po višini bruto dodane vrednosti na prebivalca in po ekonomski moči prebivalstva je na zadnjem mestu v Sloveniji. Njena prednost pa je v neobremenjenosti s staro industrijsko strukturo. Ima tudi ugodne naravne možnosti za razvoj neindustrijskih dejavnosti, posebej turizma, kmetijstva, trgovine in prometa. Narašča pomen storitvenega sektorja, v katerem se povečuje delež zaposlenih in delež prihodkov (Pečar, 1996).

Iz tabele je razvidno, da je stanje v ekonomskem in demografskem pogledu in z vidika izobraževanja slabo. Regija se po zalogi kapi-

tala znanja in po večini ekonomskih ter demografskih kazalcev uvršča na zadnje mesto med slovenskimi statističnimi regijami. Skoraj 60 odstotkov brezposelnih ima le prvo ali drugo stopnjo strokovne izobrazbe (Pečar, 1997). Delež prebivalstva z visoko izobrazbo je najnižji v Sloveniji, povprečno število let šolanja pa med najkrajšimi. Delež zaposlenih z visoko izobrazbo je nizek. Med prednosti regije bi lahko šteli le znanje tujih jezikov. Bevc meni, da je njena pomanjkljivost tudi v pomanjkanju znanja s področja managementa ter poslovnih veščin in slaba dostopnost do izobraževalnih storitev. Nekoliko boljše je stanje glede toka kapitala znanja (delež tistih, ki se izobražujejo ali usposablajo), predvsem glede toka kapitala znanja zaposlenih. Po številu študentov na 1.000 prebivalcev in na starostno skupino 20–24 let pa se regija uvršča na zadnje mesto med regijami. V zvezi s pomursko regijo se je potrdila te-

za, da je povezanost med zalogo kapitala znanja in ekonomskim razvojem večja od povezanosti med tokom kapitala znanja in ekonomskim razvojem. Ker je izobrazbena struktura prebivalstva razmeroma slaba (delež prebivalcev, ki imajo le osnovno šolo, je visok) in neskladje med izobrazbenimi zahtevami delovnih mest ter dejansko izobrazbo zaposlenih zelo očitno, je razumljivo, da so potrebe po izobraževanju in usposabljanju velike.

Če upoštevamo, da ima pomurska regija določene možnosti za razvoj (turizem, kmetijstvo ..., gl. uvodni del poglavja o pomurski regiji) in da bi jih lahko bolj izrabila (s tem bi se povečala zaposlenost prebivalstva v nekaterih gospodarskih sektorjih), bi se lahko pomen izobraževanja v regionalnem ekonomskem razvoju povečal, saj bi se pokazale večje potrebe po izobraževanju in usposabljanju.

V Prekmurju je veliko neskladje med zahtevami delovnih mest in izobrazbeno strukturo prebivalstva.

RAZLIKE MED POSAMEZNIMI STATISTIČNIMI REGIJAMI

Analiza kazalcev o zalogi in toku kapitala znanja po občinah v posameznih regijah je pokazala, da so razlike v posameznih regijah zelo velike, večje celo kot razlike med njimi. Opazne so zlasti razlike med mesti in podeželjem. Za mesta je značilna koncentracija terciarnih in kvartarnih dejavnosti, ki zahtevajo visoko izobraženo prebivalstvo, zato privlačijo izobražene kadre. Posledica tega je emigracija mlajših, visoko izobraženih prebivalcev podeželja, zlasti s perifernih, hribovitih območij (demografsko ogo-

Mesta privabljajo visoko izobražene kadre, zato se podeželje ne razvija.

ženih območij), ki v primerjavi z večjimi središči razvojno zaostajajo, in čedalje večja neposeljenost teh območij, kjer ostaja le še ostarelo prebivalstvo s slabo izobrazbeno strukturo. S tem pa preneha eden izmed dejavnikov gospodarskega razvoja (visoko izobraženi kadri), po drugi strani pa na slabo razvitih območjih ni možnosti za zaposlitev visoko izobraženih prebivalcev. Tako se še povečujejo razlike med mestom in podeželjem.

SKLEPNE MISLI

1. Že iz navedenih primerov je razvidno, da se v slovenskih regijah pojavljajo različni problemi na področju izobraževanja in da pri analizi zaloge ter toka kapitala znanja ne bi smeli zanemariti regionalnega vidika.

2. Eden temeljnih problemov na regionalni ravni je trenutno ta, da regije oziroma pokrajine še niso ustanovljene. Zakon o pokrajinah je namreč šele v pripravi. Pomena sodelovanja različnih regionalnih akterjev na področju izobraževanja se zavedajo le v nekaterih regijah, kjer so bili na pobudo Centra za poklicno izobraževanje ustanovljeni regionalni sveti za

poklicno izobraževanje. Menim, da bi bilo treba tovrstnemu sodelovanju nameniti večjo pozornost, saj so evropske raziskave pokazale na številne prednosti tovrstnih partnerskih odnosov:

- osredotočajo se na ciljne skupine in vključuje različne akterje;
- dopuščajo hitrejši in bolj fleksibilen odziv na nova vprašanja in potrebe;
- spodbujajo kolektivno akcijo;
- spodbujajo holističen oziroma celosten pristop k potrebam različnih akterjev;
- povečujejo koordinacijo in učinkovitost politike na regionalni ter lokalni ravni;
- spodbujajo razvoj lokalne in regionalne ekonomije (Regional Development, 1986).

3. V Sloveniji je predvideno ustanavljanje regionalnih agencij. Tudi andragog je lahko eden izmed strokovnjakov, ki rešuje probleme na področju regionalnega razvoja. Skupaj z drugimi strokovnjaki lahko pripravi vizijo razvoja regije, predlaga možnosti gospodarskega razvoja glede na izobrazbene zmogljivosti regije, predlaga ukrepe na področju izobraževanja, s katerimi bi izboljšali gospodarski razvoj, analizira možnosti za izobraževanje na ravni regije oziroma izobraževalno ponudbo, šibke točke prebivalstva in zaposlenih v regiji v zvezi z izobrazbo in potrebe po izobraževanju in deluje kot koordinator med različnimi strokovnjaki.

VIRI IN LITERATURA

Bevc, M. (1990 b). Izobraževanje in regionalni razvoj. Teorija in praksa, 8-9, str. 1108-1115.

Bevc, M. (1994). Educational Capital in Slovenia in the Early 90's. Ljubljana, San Francisco: Inštitut za ekonomska raziskovanja; International Centre for Economic Growth.

Černetič, M. (1999). Ekonomika izobraževanja in raziskovanja: skripta. Kranj. Moderna organizacija.

Development of ..., 1995.

Dimovski, V., Žagar, M., Perdon, A., Smole, J., Goranti-

ni, T. (1998). Povečevanje konkurenčne sposobnosti slovenskih regij z vidika podpornih inštitucij in instrumentov s posebnim ozirom na vlogo države. V: Tkačik, B. (ur.). Statistična podpora pogajanjem Slovenije z Evropsko unijo. Zbornik referatov 8. mednarodnega statističnega posvetovanja. Statistični urad Republike Slovenije, Statistično društvo Slovenije.

Evaluation of the Impacts of Vocational Training in Territorial Context. (1992). The Evaluation of Training, Human Resources and Regional Development in Rural Wallles. Luxemburg. Office for Official Publications of the European Communities.

Hribernik, F. (1994). Ali se razlike v izobraževanju med slovenskimi regijami zmanjšujejo? IB revija, 5-6, str. 4-10.

Interne tabele Urada Republike Slovenije za statistiko.

Malačič, J. (1994). Obnavljanje in dolgoročna ponudba delovne sile v Sloveniji. Slovenska ekonomska revija, 1-3, str. 53-64.

Mirčeva, J. (1999). Izobraževanje zaposlenih v tranzicijskem gospodarstvu. AS, 2, str. 54-67.

Pečar, J. (1996). Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1995. Ljubljana. UMAR.

Pečar, J. (1997). Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v Sloveniji v letu 1996. Ljubljana. UMAR.

Pečar, J. (1998 a). Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v Sloveniji v letu 1995. Ljubljana. UMAR.

Predlogi zakonov. [Http://www.Dz.-rs.si/si/aktualno/spremljanjezakonodaje/predlogi_zakonov/predlogi-zakonovhtml](http://www.Dz.-rs.si/si/aktualno/spremljanjezakonodaje/predlogi_zakonov/predlogi-zakonovhtml)

Regional Development and Vocational Education.

Stanovnik, T. (1995). Izobrazba, dohodek in socialno ekonomski status prebivalcev Slovenije. IB revija, 8-9, str. 39-50.

¹ Regije, ki jih analiziram, so statistične oziroma funkcionalno-planske regije, ki se uporabljajo za potrebe statistike. Drugače pa v Sloveniji regij oziroma pokrajin še nimamo (o tem več na koncu).

² Zaloga kapitala znanja so proizvodne in druge sposobnosti ter znanje, pridobljeno s formalnim in neformalnim izobraževanjem, usposabljanjem in izpopolnjevanjem. Zaloga kapitala znanja izraža povprečno število let šolanja (Bevc, 1991).

³ Razlikujemo obseg in kakovost toka kapitala izobrazbe. Obseg toka kapitala izobrazbe pomeni delež generacij, vključenih v različne ravni izobraževanja (Černetič, 1999).